při žalobách deliktních otázka viny sama. Školní názor, že pachtýř jest jen v právním, a to ve smluvním poměru s propachtovatelem (jímž je pravidelně vlastník, někdy i jiný k užívání věci oprávněný), že však není v právním poměru k osobám třetím a nemůže je tedy žalovati, spočívá na nedorozumění zaviněném historickým vývojem. Římské právo jako znalo jen řadu určitých typů žaloby possessorní a nikoli jako platné právo jednu všeobecnou žalobu z rušené držby, znalo také jen jednotlivé určité typy deliktů, na př. furtum, rapina a pod. a kvasideliktů, na př. actio de effusis et dejectis a proto, co pod ten který určitý typ nespadalo, nebylo žalobou deliktní chráněno. Moderní právo však vytklo všeobecnou zásadu, že každé porušení každého práva jest deliktem, který zavazuje k uvedení v předešlý stav, pokud se týče k náhradě škody, a význam této všeobecné zásady, kterou, an se zákon i jednotlivými typy zabývá, aniž by je však vyčerpával, lze nazvati generální klausulí a která s sebou přinesla i všeobecnou zásadu § 1323 obč. zák. stanovící povinnost k navrácení v předešlý stav, římskému právu, které znalo zadostiučinění pravidelně jen v peněžitých pokutách vyměřených většinou v násobku škody, neznámou — škola nepostřehla a to zavinilo ono nedorozumění. Ostatně spadá případ, o nějž jde, nyní pod zvláštní typ § 1331 obč. zák., ježto představuje škodu na majetku, jenže stále nutno pamatovati, čeho už nevzpomíná, že i tu platí především zásada § 1323 o navrácení v předešlý stav. K tomu sluší doložiti, že původně i podle občanského zákona bylo se možno obejíti pachtýři se žalobou possessorní, neboť nebyla vázána na případnou lhůtu a šla i na náhradu škody (§§ 399 a 346 obč. zák.). Avšak když cís. nařízením ze dne 27. října 1849, čís. 12 ř. zák. byla žaloba possessorní odkázána na třicetidenní lhůtu ode dne nabytí vědomosti o rušení (§ 2) a vyloučen byl z ní nárok na náhradu škody a odkázán na pořad žaloby petitorní (§ 5), což vše převzal i platný civ. soudní řád (§§ 454, 457), zůstal při onom nesprávném tradičním názoru pachtýř a nájemce bez ochrany, jakmile žalobu possessorní zmeškal, a co do náhrady škody vůbec bez ochrany, i když ji nezmeškal. K tomu doložiti sluší, že i v římském právu byly lhůty k žalobě possessorní jiné a žaloba šla vždy i na náhradu škody, jsouc doplňkem ústavu petitorních žalob věcných a že tedy ani tu nebyla potřeba žaloby petitorní, žaloby z práva (ne pouze z držby), jíž se právě i souzená žaloba deliktní jeví, zrovna naléhavá. Doložiti sluší, že pachtýři přiznalo žalobu proti třetím osobám (petitorní), kterou lze spíše nazvati žalobou z pachtovního práva, už rozhodnutí čís. 1014 sb. n. s., jakož i rozhodnutí Rv I 478/28. Rozhodným jest tedy jen, zda žalobce tvrzené právo, jež i žalobní prosba nazvala pachtovním, má, a zda ho žalovaný v právu tom rušil.

Čís. 9077.

Ujednání, jímž převzal otec peněžité závazky proti matce za to, že bude sama dítě živiti a vychovávati, jest posuzovati podle všeobecných pravidel o smlouvách mezi osobami, nepotřebujícími zvláštní soudní

ochrany, a podle obdoby § 170 obč. zák. Dokud dítěti nehrozí škoda, nemá opatrovnický soud ani povinnosti ani práva zasahovati do sporu rodičů o významu a o platnosti této úmluvy. Matka může otci placení vůbec prominouti, ale nemůže práva, jež sobě osobuje proti otci z těchto ustanovení smlouvy, vymáhati nesporným řízením prostřednictvím opatrovnického soudu, nýbrž jen pořadem práva.

(Rozh. ze dne 3. července 1929, R I 515/29.)

Notářským spisem dohodli se rodiče nezletilého Maxmiliána V-a s výhradou schválení soudem opatrovnickým na tom, že podle odstavce čtvrtého a devátého nezl. jejich syn zůstane do 14. roku věku svého ve výchově a výživě i v opatření u matky, po dokončení 14. roku věku svého přejde do výchovy, výživy a opatření svého otce. Ohledně styků rodičů s dítětem jest mezi nimi zvláštní dohoda. Ve stycích otce s dítětem budou si rodiče navzájem podle možnosti nejvíce vstříc vycházeti. Kdyby přišel syn do výchovy otce, bude ohledně styku s matkou učiněna zvláštní dohoda. Podle odstavců pátého, šestého, osmého notářského spisu zavázal se otec dítěte, rovněž s výhradou opatrovnického schválení, platiti, počínaje 1. dubnem 1928 jménem výživného na nezl. syna matce dítěte měsíčně 2.000 Kč, dokud bude syn v její výchově, výživě a opatření. Při zvýšení příjmů otce dítěte, jak byly vzaty za podklad pro výživné 2.000 Kč, o 20% zavázal se na zvýšení výživného, nejvýše na 4.000 Kč. Kdyby se naopak příjem jeho o těchto 20% snížil, jest oprávněn výživné snížiti poměrně, ale ne pod 1.000 Kč měsíčně. V případě stoupnutí výživného nad 2.000 Kč bude podle dodatku k notářskému spisu, uzavřenému rovněž s výhradou schválení opatrovnického soudu dne 25. května 1928 mezi rodiči dítěte, převyšek přes 2.000 Kč skládati otec dítěte k soudu. Opatrovnický soud I. schválil odstavec čtvrtý a devátý notářského spisu ze dne 14. března 1928, neschválil však odstavec pátý, šestý, osmý téhož spisu a dodatek k němu ze dne 25. května 1928, II. uložil otci, by platil mateřské opatrovnici na výživu dítěte 1000 Kč měsíčně a do soudní úschovy měsíčně 300 Kč. Rekursní soud ke stížnostem matky dítěte a kolisního opatrovníka 1. zrušil usnesení prvého soudu ad II. a odmítl návrh otce na snížení výživného, 2. usnesení I. prvého soudu změnil v ten rozum, že schválil opatrovnicky dohodu rodičů o výchově a výživě nezletilce podle notářského spisu ze dne 14. března 1928, jakož i dodatky k témuž notářskému spisu.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu otce do výroku rekursního soudu, jímž bylo usnesení opatrovnického soudu II. zrušeno, a uložil rekursnímu soudu, by znovu rozhodl o rekursech matky a opatrovníka do soudního vyměření výživného; jinak dovolacímu rekursu nevyhověl.

Důvody:

Dovolací rekurs otce do zrušení usnesení ze dne 30. listopadu 1928 a do odepření soudní úpravy výživného jest odůvodněn. Notářský spis

ze dne 14. března 1928 obsahuje dvojí ujednání o dítěti. Bylo smluveno, že po zrušení manželského společenství převezme matka dítě do své péče, výživy a výchovy, a upraven styk otce s dítětem. Toto ujednání, obsažené v odstavcích čtvrtém a devátém smlouvy, potřebovalo ke své platnosti a účinnosti podle § 142 obč. zák. schválení opatrovnickým soudem. Odstavec pátý, šestý a osmý upravují peněžité závazky, převzaté otcem dítěte proti matce za to, že bude sama dítě živiti a vychovávati. Dítě samo nebylo při vyjednávání a při smlouvě zastoupeno. Tato úmluva rodičů musí býti posuzována podle všeobecných pravidel o smlouvách mezi osobami, nepotřebujícími zvláštní soudní ochrany, a podle obdoby § 170 obč. zák. Jest ryze majetkovou úmluvou mezi rodiči, dítě nenabylo z ní práv, nevzešly mu z ní závazky, soud jest však povinen pečovati, by mu z ní nevzešla škoda. Dokud dítěti nehrozí škoda, nemá opatrovnický soud ani povinnosti ani práva zasahovati do sporu rodičů o významu a o platnosti této úmluvy. S výhradou toho, co bude ještě řečeno o jednotnosti smlouvy, nepotřebovaly úmluvy obsažené v pátém, šestém a osmém odstavci notářského spisu ke své platnosti a účinnosti soudního schválení, rodičům jest volno i po schválení smlouvy dohodnouti se jinak o tom, co má otec platiti matce za to, že matka dítě živí a vychovává. Matka může otci placení vůbec prominouti, ale nemůže práva, jež sobě osobuje proti otci z těchto ustanovení smlouvy, vymáhati řízením nesporným prostřednictvím opatrovnického soudu, nýbrž jen pořadem práva. Také o tom, zda otec jest podle smlouvy povinen platiti manželce za výživu dítěte původně smluvených 2.000 Kč měsíčně, či pro změnu poměrů více nebo méně, může býti rozhodnuto jenom řádným sporem mezi oběma bývalými manželi. Z tohoto důvodu bylo by přisvědčiti rekursnímu soudu, že opatrovnický soud neměl vůbec práva jednati a rozhodnouti o návrhu otce, by výživné 2.000 Kč smluvené notářským spisem, bylo sníženo, avšak napadené usnesení trpí rozporem se spisy, předpokládajíc, že snížení bylo navrženo. Otec prohlásil v podání ze dne 7. července 1928, že se necítí pro změnu poměrů a pro nedodržení úmluv matkou vázán ujednáním ze dne 14. března 1928, a navrhl, by soud upravil pobyt dítěte podle vlastního uznání a, kdyby je přece matce ponechal, by upravil vyživovací povinnost otcovu k dítěti. V důsledku svého návrhu přestal stěžovatel posílati matce výživné smluvené notářským spisem a skládá dítěti výživné 1.000 Kč měsíčně u soudu. Tímto postupem otce nebyla arci zrušena nabytá práva matčina z notářského spisu, ale opatrovnický soud byl povinen v zájmu dítěte učiniti opatření o jeho výživě, vyhověti tedy návrhu otcovu a určiti podle § 142 obč. zák. přiměřené výživné dítěti bez ohledu na spor obou rodičů a nejistý jeho výsledek. O tom, jak bude výživné, kterým bude otec podle rozhodnutí opatrovnického soudu dítěti povinen, súčtováno s výživným, které si snad matka na něm podle notářského spisu žalobou vydobude, není třeba prozatím uvažovati. Když první soud usnesením ze dne 30. listopadu 1928 uznal otce povinným, platiti ode dne 1. července 1928 Ludmile Sch-ové jako opatrovnici dítěte 100 Kč měsíčně a mimo to skládati pro dítě u soudu 300 Kč měsíčně, splnil tím svou v § 142 obč. zák. mu ulo-

ženou povinnost. Přes to nelze obnoviti usnesení prvního soudu, neboť i matka, i nynější opatrovník dítěte napadají je i z toho důvodu, že výživné bylo vyměřeno příliš nízko, a s tímto důvodem se rekursní soud dosud vůbec neobíral. Jeho rozhodnutí musilo býti proto zrušeno a muselo mu býti uloženo, by o rekursech znova jednal a rozhodl. Podotýká se, že k novému rozhodnutí bude třeba, by otec vysvětlil, z čeho se skládal jeho dřívější čistý důchod 80.000 Kč, a jak se stalo, že poklesl v necelých třech měsících na pouhých 27.000 Kč ročně. Neopodstatněn jest dovolací rekurs, pokud brojí proti tomu, že rekursní soud schválil celou dohodu rodičů, jak byla ujednána notářským spisem a jeho dodatky. První soud pochybil, rozhodnuv samostatně o jednotlivých odstavcích smlouvy, ač všechny tvoří nerozdílný celek. Matka nebyla by povinna plniti smluvní závazky převzaté ve čtvrtém odstavci, kdyby neměly zůstati v platnosti vzájemné povinnosti otcovy určené v odstavcích pátém, šestém a devátém. Rozhodnutím, že se schvalují i tyto odstavce, nebylo vysloveno nic jiného, než, že ani v nich nebylo nalezeno nic, co by bylo na újmu dítěti. Jak bylo již dolíčeno, nebyla tím nijak dotčena vzájemná práva a závazky rodičů v příčině náhrady útrat výživy otcem dítěte jeho matce, spor o tato práva může býti vyřízen jenom k žalobě.

Čís. 9078.

Splatnost výdělkové daně, a to i u podniků nových, nezačíná teprve vyměřením daně (jejím předpisem), nýbrž povinnost platiti výdělkovou daň počíná ihned provozem dani podrobeného podniku.

(Rozh. ze dne 3. července 1929, R I 538/29.)

Rozvrhuje nejvyšší podání za nemovitost, prodanou dne 17. února 1928 v exekuční dražbě, přikázal soud prvé stolice eráru v přednostním pořadí výdělkovou daň za celý rok 1925. Rekursní soud k rekursu knihovního věřitele nepřikázal v přednostním pořadí výdělkovou daň za prvé čtvrtletí roku 1925. Důvody: Především sluší předeslati, že přednostní pořadí daní v exekučním řízení jest nyní upraveno a bylo již tak i v den dražby jako v den pro rozpočet rozhodný § 265 zákona ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. a n., který nabyl účinnosti podle čl. XVI. dnem 1. ledna 1927. Podle ustanovení § 265 tohoto zákona nečiní se nyní rozdíl mezi daní pozemkovou, domovní a výdělkovou u nemovitostí sloužících podniku, podrobenému výdělkové dani. U všech těchto daní obmezeno je bezpodmínečné zástavní právo přednostní na nedoplatky dvouleté, u starších pak až do nejzazší meze tříletí, tedy za další rok, náleží přednostní pořadí zástavnímu právu pod podmínkou, že byl nedoplatek knihovně zajištěn nejdéle do dvou let po splatnosti daně. Pokud tedy stížnost činí rozdíl mezi daní pozemkovou a domovní na jedné straně a výdělkovou na straně druhé, dovolává se zákonných předpisů již neplatných. Stížnost jest však oprávněna potud,